

Til oppslag!

Doktorgradsprøve for graden dr. med. Cand.med. Inger Øverlie

"Menopause, Sex Hormones and Subjective Complaints among a
sample of Norwegian women"

Disputas:

Torsdag 11. desember 2003 kl. 09.00

Sted: Auditorium 1 (grønt), Rikshospitalet, Sognsvannsveien 20, 0027 Oslo

Bedømmelseskomité:

1. **opponent:** Professor Lars Åke Mattsson, Kvinnokliniken, Göteborg universitet, Göteborg
2. **opponent:** Professor Robert Murison, Avdeling for biologisk og medisinsk psykologi, Universitetet i Bergen
3. **medlem av bedømmelseskomitéen:** Professor Giske Ursin, Institutt for ernæringsforskning, Universitetet i Oslo

Disputasleder: Professor Erik Qvigstad, Ullevål universitetssykehus, Oslo

Sammendrag:

Kvinner med et høyt nivå av mannlige kjønnshormoner (DHEA-S, testosteron og androstendion) hadde færre plager og kom seg raskere gjennom overgangsalderen, viser resultatene i en avhandling om overgangsalder, kjønnshormoner og subjektive plager.

Avhandlingen er basert på en 5 års studie med årlige spørreundersøkelser om plager og symptomer samt psykologiske tester, gynekologiske undersøkelser og blodprøver.

Mellom 50 til 70 % av kvinnene hadde hetetokter i varierende grad i overgangsalderen, men bare en liten del av kvinnene oppfattet det som et alvorlig problem. Gjennomsnitt for overgangsalder var 52.9 år.

Kvinner med muskel-skjelett plager og nedsatt psykisk velvære hadde et lavere nivå av mannlige hormoner (DHEA-S). I tillegg var adferdsmønster, muskel-skjelett plager og psykisk velvære relatert til forekomsten av hetetokter. Adferdsmønster som maskulin kjønnsrolleidentifisering som refererer til holdninger og adferdsmønstre som oppfattes som typisk for et individ innenfor en gitt kultur og inndeles i fire kategorier; maskuline, feminine, androgyne og udifferensierte synes å beskytte mot, mens muskel-skjelett plager synes å forsterke hetetokter.

Resultatene har betydning for legers forståelse og håndtering av kvinnens overgangsalder, og for kvinnens forståelse av egne symptomer. Nye, større undersøkelser rundt disse forholdene er imidlertid nødvendig for å få ytterligere klarhet i sammenhengene.

Menopause, Sex Hormones and Subjective Complaints, among a sample of Norwegian women

The general aim of the thesis was to study the potential relationship between hormonal changes, subjective complaints and psychological factors during the menopausal transition among fifty-nine Norwegian women.

The research focused on hot flushes, gendered personality disposition (GPD) based on Bem Sex-Role identification (BSRI), musculo-skeletal pain, psychological distress and hormonal changes. The design was a prospective longitudinal study of five years and the thesis is based on five articles.

In the first two studies, the endocrine transition around menopause with profiles of gonadotropines, estrogens, androgens and focus on inhibin A and B was characterized in a detailed fashion.

In the next three studies, the association of hormones with subjective complaints and psychological factors was discussed. Forty-six percent of the women reported hot flushes before menopause, increasing to 67 % the first year after menopause. Low levels of estradiol and high levels of follicle stimulating hormone (FSH) were associated with hot flushes around menopause. Postmenopausal, high levels of testosterone and DHEA-S seemed to protect against hot flushes. Interestingly, only a minority of women reported that the hot flushes represented a significant problem. Factors like GPD, Musculo-skeletal pain and psychological distress seemed as important as hormonal factors in association with vasomotor complaints late in the menopausal transition. Women with masculine and feminine GPD had significantly higher levels of testosterone and androstendione. Masculine GPD had a strong relationship to hot flushes and seemed to protect against it. Late in the menopausal transition, GPD and musculo-skeletal pain seemed to affect hot flushes, more so than hormone levels. DHEA-S was negatively and prolactin positively associated with musculo-skeletal pain and psychological distress. These results indicate that a number of factors are associated with subjective and vasomotor complaints during the menopausal transition. The fact that psychological and possibly cultural phenomena, like GPD and behaviour, seem to be as or possibly more important than hormonal factors, suggests that menopause and the associated complaints are biocultural events.